

Wprowadzenie: List, który przetrwał wieki

Okolo roku 112 n.e. rzymski namiestnik **Pliniusz Młodszy** pisze list do cesarza **Trajana**. Na pierwszy rzut oka to zwykła sprawa administracyjna – jak postępować z chrześcijanami – ale w rzeczywistości okazuje się być **pierwszym pozabiblijnym świadectwem dotyczącym kultu chrześcijańskiego**. Ten list, który przetrwał wieki, staje się dziś **oknem na duszę pierwszych chrześcijan**, w czasach, gdy naśladowanie Chrystusa mogło oznaczać utratę życia.

Ponad dziewiętnaście wieków później również my – choć w innych okolicznościach – stajemy wobec **tych samych pytań o wierność, prześladowanie i świadectwo**. Jak starożytny list może pomóc nam żyć Ewangelią dzisiaj? Co ukazuje nam na temat **głębokiej tożsamości chrześcijanina**, jego kultu, wspólnoty i posłuszeństwa Bogu w pogańskim świecie?

1. Kontekst historyczny: Rzym, podejrzliwość i wiara, która się nie ugina

Pliniusz Młodszy był namiestnikiem rzymskiej prowincji Bitynia-Pont (na terenie dzisiejszej północno-zachodniej Turcji). Był człowiekiem wykształconym, skrupulatnym i lojalnym wobec prawa. Spotyka się z nowym zjawiskiem, które go niepokoi: **ludzie wszystkich klas społecznych** przyznają się do chrześcijaństwa, spotykają się potajemnie i odmawiają składania ofiar bogom państwowym.

W swoim liście przyznaje przed Trajanem, że **nie wiedział, jak postępować z chrześcijanami**. Nie popełniali oni przestępstw ani spisków politycznych, ale ich **nieustanna odmowa złożenia ofiary cesarzowi** i wyznawanie wiary w Chrystusa wydawały się rzymianom aktem buntu.

Co go najbardziej zaskakuje: ich „zbrodnia” polegała na **spotykaniu się o świcie, śpiewaniu hymnów ku czci Chrystusa „jakby był bogiem”, zobowiązaniu się do życia moralnego i dzieleniu się prostym posiłkiem**. Nic więcej.

2. Co dokładnie mówi list? Streszczenie treści

Pliniusz relacjonuje Trajanowi:

- Przesłuchiwał chrześcijan i byłych chrześcijan – niektórych poddano torturom.
- Ich praktyki polegały na **spotykaniu się w ustalonym dniu przed świtem**, śpiewaniu hymnów ku czci Chrystusa „jakby był bogiem”, zobowiązaniu się do niepopelniania przestępstw, kradzieży, cudzołóstwa, oszustwa ani zdrady.
- Następnie rozchodzili się, by później ponownie zebrać się i spożyć prosty wspólny posiłek.
- Wielu zaparło się wiary lub twierdziło, że nie są chrześcijanami od dawna.

Trajan odpowiada: **nie należy aktywnie poszukiwać chrześcijan, ale jeśli zostaną oskarżeni i potwierdzi się ich wina, a oni nie wyrzekną się wiary – należy ich ukarać.**

3. Ukryte piękno: Co ten list ukazuje o pierwotnym chrześcijaństwie

To, co dla Pliniusza było zwykłym raportem, dla nas dziś jest **prześwietleniem duszy chrześcijaństwa pierwszych wieków**:

a) Chrystus jest Panem

Fakt, że śpiewali hymny ku czci Chrystusa „jakby był bogiem”, pokazuje, że już w II wieku istniała **wysoko rozwinięta chrystologia**. Chrystus nie był postrzegany jedynie jako prorok czy nauczyciel moralny, ale jako **Syn Boży**, godzien adoracji.

„Dlatego też Bóg Go nad wszystko wywyższył i darował Mu imię
ponad wszelkie imię, aby na imię Jezusa zgięło się każde kolano...”
(Flp 2,9-10)

b) Eucharystia w centrum

Choć Pliniusz wspomina o „wspólnym posiłku”, jasno widać odniesienie do **łamania chleba**,

po którym następował bratni posiłek. Już wówczas **Eucharystia była sercem wspólnoty**.

c) Życie moralne

Zobowiązanie do niekradzenia, niecudzołożenia, nieoszukiwania ani zdradzania pokazuje, że bycie chrześcijaninem nie polegało tylko na udziale w rytuale, ale na **przemienionym życiu**.

d) Wspólnota i dzień Pański

Spotykanie się „w ustalonym dniu” – zapewne w **niedzielę**, dzień Zmartwychwstania – pokazuje **zorganizowaną, wierną i wytrwałą wspólnotę**.

4. Znaczenie teologiczne: Chrześcijaństwo jako ziarno w nieprzyjaznym świecie

Ten dokument przypomina wezwanie Jezusa, byśmy byli **solą ziemi i światłością świata** (por. Mt 5,13-16). Chrześcijanie nie szukali konfrontacji z Rzymem, ale **nie mogli nagiąć sumienia** do państwowego kultu.

Jak trzech młodzieńcy w księdze Daniela, **chrześcijanie z Bitynii odmówili pokłonu bożkom**, nawet jeśli oznaczało to śmierć. Taka cicha odmowa to istota **męczeństwa chrześcijańskiego**, które nie nienawidzi, nie burzy, ale **nie godzi się na kłamstwo**.

| *„Trzeba bardziej słuchać Boga niż ludzi.” (Dz 5,29)*

List Pliniusza potwierdza: **od początku chrześcijaństwo nie było sprawą prywatną, lecz publiczną rzeczywistością, która przemienia - i zagraża bożkom świata**.

5. A dzisiaj? Zastosowania praktyczne i duchowe wskazówki

a) Odkryj na nowo niedzielę

Spotkania „w ustalonym dniu” o świecie to wezwanie do nas. Jakie miejsce zajmuje Msza

niedzielną w naszym życiu? Czy jest centrum, czy tylko obowiązkiem?

Propozycja: *Przeżywaj niedzielę jako **dzień Pański i dzień rodziny** – z Mszą, odpoczynkiem, modlitwą i dziełami miłosierdzia.*

b) Żyj moralnie spójnie

Chrześcijanie z Bitynii wyróżniali się postawą moralną. Dziś wierność zasadom moralnym (w seksualności, pracy, uczciwości, sprawiedliwości) jest formą **codziennego męczeństwa**.

Propozycja: *Zbadaj swoje życie w świetle obietnic chrztu. Czy naprawdę żyjesz tym, w co wierzysz?*

c) Świadczyć o Chrystusie bez lęku

Wielu wyrzekło się wiary ze strachu. Inni wyznawali Chrystusa aż do śmierci. Dziś nie jesteśmy wzywani do składania ofiar bożkom, ale często oczekuje się, że **będziemy milczeć o prawdzie**, w imię tolerancji czy sukcesu.

Propozycja: *Nie wstydź się swojej wiary. Mów o Chrystusie. Broń życia. Reaguj z miłością, ale i odwagą.*

d) Odkryj na nowo wspólnotę chrześcijańską

Ci chrześcijanie **nie żyli wiarą samotnie**. Spotykali się, wspierali, pomagali sobie. Dziś bardziej niż kiedykolwiek potrzebujemy wspólnoty, parafii, braterskiej więzi.

Propozycja: *Zaangażuj się w parafię. Znajdź grupę modlitewną lub biblijną. Żyj Kościołem.*

6. Przewodnik duszpasterski: Jak dziś żyć jak pierwsi chrześcijanie

Krok 1: Pogłębiaj relację z Chrystusem. Codziennie poświęcaj czas na modlitwę i lekturę Ewangelii. Ze spotkania rodzi się świadectwo.

Krok 2: Wiernie uczestnicz we Mszy św. i w Eucharystii. To serce naszej drogi. Bez niej dusza więdnie.

Krok 3: Zbadaj swoje życie moralne. Regularnie czyń rachunek sumienia. Spowiadaj się. Żyj jak uczeń, nie tylko jako sympatyk.

Krok 4: Nie ukrywaj wiary. Zanieś ją do pracy, mediów społecznościowych, życia publicznego – z miłością, ale i odwagą.

Krok 5: Kochaj we wspólnocie. Żaden chrześcijanin nie żyje sam. Otocz się braćmi. Żyj miłością konkretną.

Zakończenie: List, który mówi, kim jesteśmy

List Pliniusza Młodsze-
go nie miał na celu pochwały chrześcijan. Ale pokazuje wyraźnie, że wspólnota ożywiona Duchem, żyjąca prawdą i spójną moralnością, **nie mogła pozostać niezauważona w pogańskim świecie.**

Dziś, w świecie coraz bardziej nieufnym wobec chrześcijaństwa, ten starożytny list brzmi aktualnie również dla nas. Nie jesteśmy wezwani do strachu, lecz do wierności. Nie do izolacji, ale do świadectwa. Nie do prywatnej wiary, ale **do życia, które śpiewa Chrystusowi „jakby był Bogiem” – codziennie, ustami i czynami.**

„Jak święty jest Ten, który was powołał, tak i wy bądźcie świętymi w całym swoim postępowaniu.” (1 P 1,15)

Gdy Imperium odkryło chrześcijańską duszę: List Pliniusza Młodszego
do Trajana i świadectwo wiary w mrocznych czasach | 6

A ty? Komu oddajesz swoje życie?

Ciche świadectwo Bitynii zaprasza cię dziś do **odkrycia na nowo przemieniającej mocy
autentycznego chrześcijaństwa.**